

زندگینامه شاعران و نویسندگان

(از رودکی تا دولت آبادی)

تألیف: هادی قضائی

انتشارات بهزاد

۱۳۸۶

سرشناسه	:	قضائی، هادی، ۱۳۶۱ -
عنوان و پدیدآور	:	زندگینامه شاعران و نویسندگان از (رودکی تا دولت‌آبادی) / گردآورنده و تألیف هادی قضائی.
مشخصات نشر	:	تهران: بهزاد، ۱۳۸۵.
مشخصات ظاهری	:	۶۹۶ ص. : مصور، عکس.
شابک	:	964-2569-24-8
یادداشت	:	فیپا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۶۰۶ - ۶۰۹
عنوان دیگر	:	رودکی تا دولت‌آبادی
موضوع	:	شاعران ایرانی — سرگذشتنامه
موضوع	:	شعر فارسی — مجموعه‌ها.
موضوع	:	نویسندگانی ایرانی — سرگذشتنامه.
موضوع	:	شعر فارسی — تاریخ و نقد
رده‌بندی کنگره	:	۹: زعق / PIR ۲۵۴۲
رده‌بندی دیویی	:	۸۱۷.۰۹ فا
شماره کتابخانه ملی	:	۸۵-۳۷۵۵۴ م

انتشارات بهزاد

خیابان انقلاب، ۱۲ فروردین، شهدای ژاندارمری، بن‌بست گرانفر،

پلاک ۱۹۳

تلفن: ۶۶۴۱۳۶۲۴ - فاکس: ۶۶۹۶۵۳۳۰

نام کتاب:

زندگینامه شاعران و نویسندگان از (رودکی تا دولت‌آبادی)

تألیف: هادی قضائی

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۸۶

لیتوگرافی: صدف

ناظر چاپ: زهرا کشاورز باقری

حق چاپ محفوظ است.

964-2569-24-8

شابک: ۹۶۴-۲۵۶۹-۲۴-۸

فهرست مطالب

عنوان	صفحه	عنوان	صفحه
مقدمه مؤلف	۱۱	فخرالدین اسعد گرگانی	۵۰
بخش اول: زندگینامه‌ی		منوچهری دامغانی	۵۳
شاعران	۱۳	شیخ بهایی	۵۵
روذکی سمرقندی	۱۵	عبدالواسع جبلی	۵۹
شهید بلخی (وفات ۳۲۵ هـ.ق)	۱۸	عیوقی	۶۱
ابوشکور بلخی	۲۰	مختاری غزنوی	۶۳
دقیقی	۲۳	ابوسعید ابوالخیر نیشابوری	۶۵
کسایی مروزی	۲۶	لامعی	۶۸
رابعه بلخی	۲۹	ازرقی هروی	۷۰
فردوسی؛ (۳۲۶ یا ۳۳۰ یا		ابومنصور مروزی	۷۲
۴۱۶ هـ.ق)	۳۱	عبدالله انصاری	۷۴
بوخنیفه‌ی اسکافی	۳۵	گفاش خراسانی	۷۷
بدر جاجرمی	۳۷	علاءالدوله‌ی سمنانی	۷۹
مغربی تبریزی (۸۱۰-۷۴۹ هـ.ق)	۴۰	شمس تبریزی	۸۲
عسجدی مروزی	۴۲	غطار نیشابوری	۸۵
فرخی سیستانی؛ (متوفی		باباطاهر عریان	۸۹
به سال ۴۲۹ هـ.ق)	۴۴	اشدی طوسی	۹۲
عنصری	۴۷	قطران تبریزی	۹۵

عنوان	صفحه	عنوان	صفحه
ناصر خسرو	۹۸	مهستی گنجوی	۱۵۹
ابوالفرج رونی	۱۰۱	شمس طبسی	۱۶۲
مسعود سعد سلمان	۱۰۴	سیف الدین باخرزی	۱۶۵
امیر معزی نیشابوری ...	۱۰۸	کمال اسماعیل اصفهانی ..	۱۶۸
خیام نیشابوری	۱۱۱	سراج قمری	۱۷۲
عمیق بخارایی	۱۱۴	بابا افضل کاشانی	۱۷۶
رشیدی سمرقندی	۱۱۶	مولوی	۱۷۹
سنایی غزنوی	۱۱۹	زرتشت بهرام	۱۸۴
سوزنی سمرقندی	۱۲۲	مجد همگر	۱۸۷
رشید وطواط	۱۲۵	امامی هروی	۱۸۹
عبدالقادر گیلانی	۱۲۹	فخرالدین عراقی	۱۹۲
انوری ابیوردی	۱۳۲	شعبدی شیرازی	۱۹۵
قوامی رازی	۱۳۵	سیف فرغانی	۱۹۹
اثیرالدین اخسیکتی	۱۳۷	پوربهای جامی	۲۰۳
منجیر بیلقانی	۱۳۹	ربیع فوشنجی	۲۰۶
جمال الدین اصفهانی	۱۴۲	سلطان ولد	۲۱۰
عمادی	۱۴۴	همام تبریزی	۲۱۳
ظهیر فاریابی	۱۴۶	نزاری قهستانی	۲۱۶
فلکی شروانی	۱۴۹	شیخ محمود شبستری ...	۲۱۹
خاقانی شروانی	۱۵۲	امیر خسرو دهلوی	۲۲۴
نظامی گنجوی	۱۵۵	اوحدی مراغه‌ای	۲۲۸

عنوان	صفحه	عنوان	صفحه
سیدحسن غزنوی ...	۲۳۲	بُسْحَق اطعمه.....	۲۹۱
نظامی عروضی.....	۲۳۴	قاسم انوار	۲۹۴
واعظ کاشفی.....	۲۳۵	جامی.....	۲۹۸
ادیب صابر.....	۲۳۷	بنایی.....	۳۰۲
اسیری لاهیجی.....	۲۳۹	هلال جغتایی.....	۳۰۶
شاه داعی شیرازی ..	۲۴۱	هاتفی.....	۳۰۸
فیضی.....	۲۴۳	اهلی شیرازی.....	۳۱۱
شاه نعمت الله.....	۲۴۵	باباافغانی شیرازی.....	۳۱۴
خواجوی کرمانی ...	۲۴۷	لسانی شیرازی.....	۳۱۷
ابن یمین فریومدی ..	۲۵۱	وحشی بافقی.....	۳۲۰
عبیدزاکانی	۲۵۴	کلیم کاشانی.....	۳۲۳
امین بلیانی.....	۲۵۷	محتشم کاشانی.....	۳۲۶
رکن صاین.....	۲۶۰	عرفی شیرازی.....	۳۲۹
عماد فقیه	۲۶۳	نظیری نیشابوری.....	۳۳۲
سلمان ساوجی	۲۶۶	زلالی خوانساری.....	۳۳۵
عصار تبریزی.....	۲۷۱	همام تبریزی.....	۳۳۸
جنید شیرازی.....	۲۷۴	مجمراصفهانی.....	۳۴۰
حافظ شیرازی.....	۲۷۷	شروش اصفهانی.....	۳۴۲
ابن صنوح.....	۲۸۱	ظالمی آملی.....	۳۴۴
کمال خجندی.....	۲۸۴	شاپور تهرانی.....	۳۴۹
کاتبی نیشابوری.....	۲۸۷	صائب تبریزی.....	۳۵۲

عنوان	صفحه	عنوان	صفحه
بیدل عظیم آبادی	۳۵۵	نیما یوشیج	۴۲۳
حزین لاهیجی	۳۵۸	ابوالقاسم حالت	۴۲۷
نشاط اصفهانی	۳۶۱	رعدی آذرخشی	۴۳۱
وصال شیرازی	۳۶۳	فریدون مشیری	۴۳۳
قآنی	۳۶۶	پرویز ناتل خانلری	۴۳۸
فروغی بسطامی	۳۶۹	طاهره‌ی صفارزاده	۴۴۲
جلال‌الدین همایی	۳۷۳	پروین اعتصامی	۴۴۹
طیب اصفهانی	۳۷۵	محمدحسین شهریار	۴۵۴
هاتف اصفهانی	۳۷۸	رهی معیری	۴۵۸
آذر بیگدلی	۳۸۱	فریدون تولّی	۴۶۱
شوریده‌ی شیرازی	۳۸۴	عماد خراسانی	۴۶۴
حکیم ملاهادی سبزواری	۳۸۷	سیاوش کسرائی	۴۶۸
ادیب الممالک فراهانی	۳۹۰	احمد شاملو	۴۷۲
ایرج میرزا	۳۹۴	یدالله امینی	۴۷۷
میرزاده عشقی	۳۹۷	هوشنگ ابتهاج	۴۸۱
سید اشرف‌الدین گیلانی	۴۰۱	سیمین بهبهانی	۴۸۵
عارف قزوینی	۴۰۵	نادر نادرپور	۴۸۸
فرخی یزدی	۴۰۸	منوچهر آتشی	۴۹۲
اقبال لاهوری	۴۱۱	عنوان	صفحه
ملک الشعرای بهار	۴۱۴	مهدی اخوان ثالث (م. امید)	۴۹۶
علی اکبر دهخدا	۴۱۹	سهراب سپهری	۴۹۹

عنوان	صفحه	عنوان	صفحه
فروغ فرخزاد.....	۵۰۳	بزرگ علوی.....	۵۵۳
حمید مصدق.....	۵۰۷	سعید نفیسی.....	۵۵۵
محمدرضا شفیعی کدکنی.....	۵۱۰	دکتر علی شریعتی ..	۵۵۷
قیصر امین پور.....	۵۱۲	مجتبی مینوی	۵۶۰
بخش دوم: زندگینامه‌ی		مصاحب، غلامحسین	۵۶۳
نویسندگان.....	۵۱۷	رشید یاسمی.....	۵۶۵
خواجہ نظام الملک طوسی.....	۵۱۹	ابن سیناء.....	۵۶۷
ابن خرداذبه.....	۵۲۱	خوارزمی (۲۲۲-۱۸۲ هـ ق)	۵۷۱
ثعالبی نیشابوری.....	۵۲۳	ابوریحان بیرونی	
ابن مقفع.....	۵۲۵	(۲۴۰-۳۶۲ هـ ق).....	۵۷۳
خواندمیر.....	۵۲۸	ملاصدرا (۱۰۵۰-۹۸۰ هـ ق).....	۵۷۸
عبدالکریم شهرستانی	۵۳۰	فارابی (۲۶۰-۳۳۹ هـ ق).....	۵۸۰
امیر علیشیر نوایی ..	۵۳۲	غزالی، امام محمد	
محمد بن جریر طبری	۵۳۴	(۵۰۵-۲۵۰ هـ ق).....	۵۸۴
رشیدالدین فضل الله همدانی	۵۳۶	قطب‌الدین شیرازی [علامه]	
ابوعلی مسکویه رازی.....	۵۳۸	(۷۱۰-۶۳۲ هـ ق).....	۵۸۷
جلال آل احمد.....	۵۴۱	میرزا ملک‌خان (ناظم‌الدوله)	
صادق هدایت.....	۵۴۴	(۱۳۲۶-۱۲۲۶ هـ ق).....	۵۹۱
سیمین دانشور.....	۵۴۷	میرزا حبیب اصفهانی	
ذبیح‌الله صفا.....	۵۴۹	(حدود ۱۳۱۵-۱۲۵۱ هـ ش)	۵۹۳
دکتر محمد معین.....	۵۵۱		

عنوان	صفحہ	عنوان	صفحہ
مجلسی، محمد باقر [علامہ]		قاسم غنی (۱۳۳۱ھ۔ ش۔)	
(۱۱۱۰-۱۰۲۷ھ۔ ق.)	۵۹۵	استاد عبدالعظیم قریب	
طباطبائی، محمد حسین		(۱۳۱۰ھ۔ ق.)	۶۱۷
(۱۲۸۲-۱۳۶۰ھ۔ ق.)	۵۹۷	عباس زریاب خوئی	
شہید مرتضیٰ مطہری ...	۵۹۹	(۱۲۹۸-۱۳۷۳ھ۔ ش.)	۶۲۱
اعتماد السلطنہ		پروفیسور محسن مشترودی	
(محمد حسن خان) ...	۶۰۲	(۱۲۸۶-۱۳۵۵ھ۔ ش.)	۶۲۴
(۱۲۵۹-۱۳۱۳ھ۔ ق.)	۶۰۲	محمد قزوینی	
بیہقی، ابوالفضل		(۱۲۹۴-۱۳۶۸ھ۔ ق.)	۶۲۶
(۳۸۵-۴۷۰ھ۔ ق.)	۶۰۴	عبدالجواد فلاطوری	
حسن پیرنیا [مشیرالدولہ]		(۱۳۰۴-۱۳۷۵ھ۔ ش.)	۶۲۸
(۱۲۹۱-۱۳۵۴ھ۔ ق.)	۶۰۶	ابراہیم پورداود	
مہدی حائری یزدی		(۱۲۶۴-۱۳۴۷ھ۔ ش.)	۶۳۰
(متولد ۱۳۰۲ھ۔ ش.)	۶۰۹	منوچہر بزرگمہر	
غلامحسین یوسفی (متولد ۱۳۰۶ھ۔ ش.)	۶۱۱	(۱۲۸۹-۱۳۶۵ھ۔ ش.)	۶۳۲
نصر اللہ فلسفی (۱۲۸۵-۱۳۶۰ھ۔ ش.)	۶۱۳	باستانی پاریزی	
بدیع الزمان فروزانفر		(متولد ۱۳۰۴ھ۔ ش.)	۶۳۴
(۱۳۴۹ھ۔ ش۔ ۱۳۳۲ھ۔ ق.)	۶۱۵	محمود دولت آبادی	
		(تولد ۱۳۱۹ھ۔ ش.)	۶۳۶

عنوان	صفحه	عنوان	صفحه
محمود حسابی		بروجردی (۱۲۸۰-۱۲۹۲ هـ)	
(۱۲۷۴-۱۲۸۱ هـ.ش) ۶۳۷		ه.ق) ۶۵۹	
سید حسن تقی زاده (۱۳۴۹)		عباس اقبال آشتیانی	
ه.ش - ۱۲۹۵ ه.ق) ۶۴۰		(۱۳۳۲-۱۳۷۷ ه.ش) ۶۶۱	
محمد علی فروغی		علی محمد افغانی (متولد)	
(۱۳۲۲-۱۲۵۷ ه.ش) ۶۴۲		(۱۳۰۴) ۶۶۴	
احسان طبری		فاطمه سیاح (۱۳۲۶-۱۲۸۱ هـ)	
(۱۳۶۸-۱۲۹۵ ه.ش) ۶۴۴		ه.ش) ۶۶۶	
شهاب الدین یحیی سهروردی		محمد علی اسلامی ندوشن ۶۶۸	
(۵۲۹-۵۸۱ ه.ق) ۶۴۶		(متولد ۱۳۰۴ ه.ش) ۶۶۸	
محمد قاضی		مهدی آذر یزدی (متولد)	
(۱۳۷۶-۱۲۹۲ ه.ش) ۶۴۹		(۱۳۰۱ ه.ش) ۶۷۰	
دکتر عبدالحسین		محمود اعتمادزاده	
زرین کوب (متولد ۱۳۰۱) .. ۶۵۱		[به آذین] ۶۷۲	
محمد علی جمال زاده		(متولد ۱۲۹۳ ه.ش) ۶۷۲	
(۱۳۷۶-۱۲۷۴ ه.ش) ۶۵۳		احمد تفضلی	
ابوالقاسم پاینده		(۱۳۷۵-۱۳۱۶ ه.ش) ۶۷۴	
(۱۳۶۳-۱۲۸۷ ه.ش) ۶۵۵		صادق چوبک	
غلامحسین ساعدی		(۱۳۷۷-۱۲۹۵ ه.ش) ۶۷۶	
(۱۳۶۴-۱۳۱۴ ه.ش) ۶۵۷		حسن وحید دستگردی	
آیت الله حسین طباطبایی		(۱۳۲۱-۱۲۵۸ ه.ش) ۶۷۸	

محمد جواد مشکور

(وفات ۱۲۷۴ ه. ش.) ۶۸۰

علی دشتی (۱۲۷۴-۱۳۶۳ ه. ش.)

۶۸۲ (ه. ش.)

مسعود فرزاد

(۱۲۸۵-۱۳۶۰ ه. ش.) ۶۸۴

محمد فروزان

(۱۲۷۳-۱۳۴۹ ه. ش.) ۶۸۶

فهرست منابع و مآخذ ... ۶۸۸

مقدمه مؤلف

بنام خداوند جان آفرین حکیم سخن در زبان آفرین
خداوند بخشنده دستگیر کریم خطابخش پوزش پذیر
تمدن ایرانی، همواره و در همه جا از نظر سختوران و
شاعران در رفیع ترین جایگاه قرار دارد. در میان ملت های
مختلف قدیم جهان، کمتر ملتی مانند ایران به فرهنگ و
ادبیات اصیل خود شناخته شده است. در میان این فرهنگ
کهن، چهره های بزرگی، با سابقه ای ادبی وجود داشته اند که
این چهره ها و سرمایه های گرانبهای ادبیات ایران از دیروز
تا به امروز نیک درخشیده اند و پرتو اندیشه های ناب
پارسی را به جهانیان هویدا ساخته اند و همواره در فرهنگ
مردم سرزمین خود تأثیرگذار بوده اند و آشنا شدن با
زندگی این بزرگان در تاریخ ادب ایران می تواند راهی باشد
برای زنده نگه داشتن فرهنگ اصیل ایرانی و اسلامی.
نمونه ای این مفاخر ایرانی، فردوسی طوسی است که جهت
احیای فرهنگ ملی ایران زمین، مردانه سراز لاک بی تفاوتی
برآورد، و شاهکار بزرگی را خلق نمود. حماسه ای که ورد
زبان ایرانیان و جوانمردان گردید و خود این چنین گفته
است:

بسی رنج بردم در این سال سی

عجم زنده کردم بدین پارسی

پس در حیطه مسئولیت مردم فرهنگ دوست ما می باشد

تا در حفظ و نگهداری از گنجینه‌های با ارزش بزرگان ادب ایران و همچنین آشنا شدن با زندگی آنها و انتقال این دانسته‌ها به نسل‌های بعد کوشا باشند.

سپاس حضرت حق راست که توفیقی نصیب بنده نمود تا ظرف سالیان دراز، به مردم و فرهنگ کشور خود خدمتی جهت ارتقاء فرهنگ و ادبیات اصیل ایران کنم و افتخار نگارش و تدوین زندگینامه‌ی شاعران و نویسندگان ایران را داشته باشم. امیدوارم کتاب حاضر مورد توجه علاقمندان اهل مطالعه خصوصاً دانشجویان و دانش‌آموزان قرار بگیرد. تا آنجا که:

دریابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید والسلام

هادی قضائی